

Jornada Paisatge i Energies Renovables

MoraBanc – 11 d'octubre del 2016

Bon dia,

Avui tinc la satisfacció d'obrir la Jornada Paisatge i Energies Renovables. És el 3er cop que ens reunim després d'haver parlat de paisatge i estacions d'esquí al 2012, i paisatge i agricultura al 2014. Aquestes jornades s'emmarquen en l'Estratègia Nacional del Paisatge d'Andorra, i tenen com a finalitat sensibilitzar i formar els tècnics i professionals que intervenen en el paisatge.

La producció i el transport de l'energia són activitats que fa segles que existeixen i modifiquen el paisatge. En temps més antics, es tractava d'aqüeductes, canals i petites preses. Més tard la tala de boscos per producció de carbó, les centrals hidroelèctriques, les línies d'alta tensió i en alguns llocs, les centrals nuclears impactaven de manera important sobre el paisatge de certs indrets. Actualment apareixen, en el nostre entorn, noves instal·lacions com per exemple panells solars o bé aerogeneradors com a resposta a una demanda d'energia en constant evolució. Però també per donar resposta a una preocupació global com és el canvi climàtic. Aquestes infraestructures sovint s'han instal·lat sense que es fes un estudi acurat dels seus impactes sobre el paisatge.

A Andorra estem treballant de manera decidida en canviar el nostre model energètic, potenciant al màxim l'estalvi i l'eficiència energètica i diversificant les nostres fonts d'energia, intentant que un percentatge cada cop més important de l'energia que consumim provingui de fonts renovables. Tot això en un context sostenible on es tinguin en compte la capacitat de producció del territori i procurant apropar els llocs de producció als llocs de consum per disminuir els impactes del transport i per optimitzar-ne la distribució.

El nostre model energètic està canviant impulsat pels objectius de sostenibilitat de la transició energètica. Per aquesta raó, les energies renovables en el nostre paisatge s'han d'entendre com una oportunitat

per fer front a aquest repte i és indispensable que es vagin implantant en acord amb els principis del Conveni Europeu del Paisatge, en vigor a Andorra des del juliol del 2012 i amb la nostra Estratègia nacional del paisatge. La integració d'aquestes infraestructures en el nostre paisatge quotidià s'ha de considerar ja en fase de projecte.

Jornades com la que organitzem avui són una eina bàsica per assolir una política mediambiental transversal i sostenible on la mitigació del canvi climàtic es contempli en la política del paisatge i on el desenvolupament econòmic es faci, preocupant-se de la seva voracitat energètica.

Per avançar en aquestes reflexions avui ens acompanyen ponents de diverses procedències.

Primer ens farà una pinzellada general i com sempre molt moderna de tot el tema el Sr. Francesc Muñoz , director de l'Observatori de la Urbanització i del màster en intervenció i gestió del paisatge i el patrimoni de la UAB. El Francesc Muñoz ja fa anys que segueix les accions d'Andorra en l'àmbit del paisatge i és un bon coneixedor del nostre país. De manera concreta, l'any passat va organitzar un workshop sobre paisatges transfronterers al Pas de la Casa, amb els seus estudiants. Aquest treball va ser presentat l'any passat a Andorra, en el marc dels 16ens tallers per la implementació del Conveni europeu del paisatge del Consell d'Europa amb un èxit considerable. D'entrada ens ha seduït el concepte d'Energyscape: barreja entre energia i landscape. Diuen que una cosa només existeix quan se l'hi posa en nom i en aquest cas ja el tenim posat. Per altra banda el concepte de transició cap a una societat "low carbon" és com ho dèiem al principi extremadament moderna.

També hem convidat el Sr. Jordi Grau de l'Observatori del Paisatge de Catalunya. Les persones de l'Observatori també coneixen bé Andorra i ens han acompanyat en tot el procés de l'Estratègia Nacional del Paisatge d'Andorra, sempre aportant-nos bons consells i amb la gran experiència que tenen i que els fa ser pioners a nivell europeu i probablement mundial. El Sr. Grau ens aportarà la visió que des de Catalunya s'està fent sobre el tema de la implantació de les instal·lacions eòliques en el paisatge.

Per donar algun exemple del que s'està treballant a Andorra els arquitectes Sr. Gerard Veciana i Lluís Ginjaume ens explicaran el projecte de renovació del Refugi de l'Illa a la vall del Madriu-Perafita-Claror que inclou un projecte important d'instal·lacions d'energies renovables. Es tracta d'una instal·lació construïda amb tècniques i materials moderns i innovadors per l'aïllament tèrmic de l'edifici, i amb un sistema de recirculació de l'aire i de recuperació de calor, que disposa de plaques solars per la producció d'electricitat i aigua calenta. El conjunt ha tingut a més que presentar un disseny adequat per la seva integració paisatgística en la vall del Madriu-Perafita-Claror.

Finalment podrem compartir les experiències dels nostres veïns francesos, també en l'àmbit de l'arquitectura. Es tracta més concretament d'un projecte d'urbanització a Dun a l'Ariège on la Regió de Midi-Pyrénées ha decidit impulsar operacions exemplars en temes d'estalvi d'energia amb la integració dels conceptes de la bioclimàtica i reflexionant a nivell global sobre la integració d'aquest projecte en la xarxa viària i el conjunt del poble per millorar també la mobilitat.

Acabarem el dia amb la Sra. Auréline Doreau, de la càtedra de paisatge i energia de l'Ecole Nationale Supérieure du Paysage de Versailles. Aquesta càtedra es va crear a l'abril de l'any passat per formar, investigar i crear els paisatges de la transició energètica. En la descripció de la càtedra es planteja el fet que procedir a la transició energètica i ecològica requereix inventar un nou paisatge, una nova relació de l'home amb el seu entorn menys predadora i més solidaria. Els paisatgistes s'han d'implicar en aquesta problemàtica per dibuixar els nous paisatges de les energies renovables i fer convergir la xarxa de transport d'energia amb la xarxa paisatgística i ecològica organitzant un espai transversal on es puguin crear les condicions d'un creixement més verd.

També durant el matí, aprofitant la pausa, procedirem a la signatura del Pacte pel desenvolupament de l'Estratègia Nacional del Paisatge per part de les empreses del sector energètic del país a les quines agraeixo la seva implicació, tal com ja ho hem fet amb Ski Andorra i també amb el Col·legi d'arquitectes. Aquestes signatures són per nosaltres una font de gran satisfacció perquè tal com es diu en el preàmbul del Conveni Europeu del Paisatge *"el paisatge és un element important de la qualitat de vida de les poblacions, tant en els medis urbans com en els rurals, tant en les zones degradades com en les de més qualitat, tant en els espais singulars com en els quotidians"* per això, cuidar el nostre paisatge és avui en dia tant important com vetllar per la qualitat de l'aigua o de l'aire i aquesta és la tasca que des de l'administració estem desenvolupant amb la col·laboració cada cop més activa de grans sectors econòmics i socials del nostre país.

Us deixo doncs amb la primera ponència del Francesc Muñoz que amb els *energyscapes* ens posarà de ple en la temàtica que avui ens ocupa.

Moltes gràcies per la vostra presència, us desitjo una bona jornada de paisatge i energies renovables.